

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ ПІОМЕТРОЮ КОРІВ

Скубченко Анастасія Євгенівна,
магістр,

Корейба Людмила Володимирівна,
к.вет.н., доцентка,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Хвороби матки є поширеними у молочних корів в період пуерперію, що характеризується порушенням її захисних бар'єрів. Стійкість бактеріального забруднення в матці після отелення до повного його знищення може призвести до розвитку хронічного ендометриту та піометри, що впливає на відновлення нормальної циклічної функції яєчників [1-3, 6, 7].

Піометра у корів характеризується накопиченням гною або слизово-гнійним ексудатом у порожнині матки та затримкою жовтого тіла із порушенням статевого циклу внаслідок пригнічення ендометріального лютеолітичного фактора або простагландину внаслідок тяжкого запального процесу.

Коли утворюється жовте тіло, в матці з'являється велика кількість патогенних бактерій, що може призвести до піометри. Запальні зміни в ендометрії порушують всмоктування простагландинів у системний кровотік, що, як наслідок, спричиняє персистенцію жовтого тіла (ЖТ) і закрити шийку матки. Зрештою це завершується накопиченням ексудату в порожнині матки, і патологічним станом, ідентифікованим як піометра [6, 7].

Хоча закрити шийка матки є типовим станом для більшості корів, є випадки, коли цервікальний канал закривається не повністю.

За тривалого накопичення патологічного ексудату в порожнині матки відбуваються незворотні зміни структури та функцій ендометрія, що може призвести до серйозних проблем організму та навіть до летального результату.

Піометра зазвичай проявляється після дистоції, інфекції або затримки інволюції матки в таких випадках, як аборт, передчасні роди, народження двійні, затримка посліду, септичний метрит. Іноді це може бути результатом парування, часто пов'язаного з ранньою загибеллю й мацерацією ембріона та його оболонок.

Відкрита форма виражається найпопулярнішим симптомом: гнійним виділенням з піхви. Вони бувають рясні, геморагічні, слизові тощо.

Обстеження серцево-судинної і дихальної систем, а також термометрія зазвичай не виявляють відхилень від нормальних показників. Однак при пальпації можна виявити збільшену матку в черевній порожнині, що супроводжується помірною болючістю. У разі невеликого наповнення матки роги матки легко пальпуються через черевну стінку, вони збільшені в кілька разів, мають ковбасоподібну форму. При значному наповненні матки з тонкими стінками її контури визначити складніше, особливо у тварин із ожирінням. У

деяких випадках ураження може торкатися лише одного рогу матки або окремої його ділянки.

За легкої форми клінічний перебіг піометри проявляється підвищенням температури тіла та характерними симптомами. Тварина переважно лежить, але під час моціону демонструє помірну активність. Апетит знижений, спостерігається одноразовий акт регургітації протягом доби. Видимі слизові оболонки мають рожевий колір без явних змін.

Аускультация виявляє тахіаритмію та легку задишку, що посилюється при фізичному навантаженні, поряд із загальною слабкістю і підвищеною стомлюваністю.

Важка форма піометри характеризується значно вираженою астеною. Тварина постійно займає лежаче положення, не піднімається, апетит повністю відсутній. Часто спостерігається блювання після вживання кормів чи напування, включаючи випадки примусової годівлі. Температура тіла може бути надзвичайно високою або, навпаки, знижуватися до критичних значень.

Під час огляду відзначається задишка, тахіаритмію, слабкий пульс, який важко визначити при пальпації. Тургор шкіри значно знижений, а шкірна складка розправляється повільно [4, 5, 8].

Діагноз ставили комплексно на підставі анамнестичних даних (дані про час тічки, останніх родів, використання різних препаратів), клінічних ознак (різних систем організму), методів діагностики (клінічний огляд, пальпація, дослідження найважливіших показників життя (пульс, дихання, термометрія), лабораторних (дослідження сечі, крові,) та додаткових досліджень (УЗД, рентгенографія і інші).

Застосовували вагіноскопичне та ректальне обстеження, огляд слизової оболонки піхви, ультразвукове дослідження, рентгенографію пальпацію і інші методи дослідження.

Диференціація піометри є ключовим етапом діагностики, оскільки її клінічні прояви можуть бути схожими з іншими захворюваннями статеві системи та загального характеру. Основними методами для розмежування цих станів є аналіз клінічних симптомів, лабораторні дослідження, ультразвукова діагностика та збір анамнезу [4, 5, 8].

За піометри у корів застосовувалось консервативне лікування, яке полягало у видаленні гнійного вмісту матки, зменшенні запалення, відновлення репродуктивної функції та зміцнення загального імунітету.

Лікування проводили комплексно із застосуванням маткових засобів та простагландинів.

У складних випадках порожнину матки корів промивали антисептичними розчинами (хлоргексидин, йодинол).

В схемі лікування використовували антибіотики широкого спектра дії (цефалоспорини, тетрацикліни, пеніциліни), які вводили внутрішньоматково або системно.

З метою нормалізації мікрофлори шлунково-кишкового тракту призначались імуномодулятори, вітаміни (тетравіт, селен, вітамін Е, катозал) .

Найкращу ефективність лікування піометри у корів досягли комплексним застосуванням засобів етіотропної, патогенетичної, гормональної та фізіотерапії (таблиця).

Таблиця – Схема лікування хворих піометрою корів

Препарат	Спосіб введення	Доза	Доби лікування														
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>1. Зняття “прогестеронового блоку” міометрію</i>																	
Синестрол 1%	в/м	1 мл	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>1. Лізис жовтого тіла</i>																	
Клопростенол	в/м	2 мл	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>2. Відновлення тонусу міометрію і евакуація ексудату з порожнини матки</i>																	
Окситоцин	в/м	50 ОД/5 мл	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Масаж матки			+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>3. Патогенетична терапія</i>																	
Іхглюковіт	в паравагінальну клітковину	30 мл	+	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-
Тетравіт	в/м	20 мл	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
<i>4. Етіотропна терапія</i>																	
Амоксицилін	п/ш	50 мл	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трицилін	в/матково	6 г	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хлоргексидин 0,05%	промивання піхви	40 мл	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>5. Відновлення статевої циклічності</i>																	
Прогестерон 1%	в/м	10 мл	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
Катозал	в/м	15	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

Подальше ультразвукове дослідження матки на 7 добу виявило чисту порожнину матки без ознак ексудату. Корову осіменили за чергової тички на 20

добу з початку лікування, а вагітність була підтверджена на 30 добу після осіменіння.

Отже, тривалість курсу ефективного лікування корів за піометри складає 13 днів, а використання вдосконаленої нами схеми лікування сприяло скороченню терміну від отелення до запліднення, що в свою чергу веде до скорочення кількості днів неплідності та індексу заплідненості.

Список літератури

1. Корейба Л. В. Родові та післяродові ускладнення у корів голштинської породи в умовах в умовах ПрАТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області / Л. В. Корейба // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : зб. наук. пр. Харківської державної зооветеринарної академії / Харківська державна зооветеринарна академія. – 2014. – Вип. 29. – Ч. 2. : Ветеринарні науки. – С. 92-94.

2. Корейба Л. В. Поширення акушерської патології у корів голштинської породи в умовах приватного акціонерного товариства "Агро-Союз" Синельниківського району Дніпропетровської області / Л. В. Корейба, Н. С. Макєєва, К. М. Золотоноша // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : зб. наук. праць / Харківська державна зооветеринарна академія. – 2015. – Вип. 30. – Ч. 2. – С. 78-82.

3. Bondurant RH. Inflammation in the bovine female reproductive tract. *J Dairy Sci.* 1999;82:101-110.

4. Gustafsson BK. Treatment of bovine pyometra with prostaglandins. In: Morrow DA, editor. *Current therapy in theriogenology*. Philadelphia: WB Saunders; c1980. p. 189-193.

5. Manns J, Nkuuhe J, Bristol F. Prostaglandin concentrations in uterine fluid of cows with pyometra. *Can J Comp Med.* 1985;49:436-438.

6. Noakes DE, Parkinson TJ, England GCW. *Veterinary reproduction and obstetrics*. 10th ed. Edinburgh: Elsevier; c2019.

7. Noakes DE, Parkinson TJ, England GCW. *Veterinary reproduction and obstetrics*. 10th ed. Edinburgh: Elsevier; c2019.

8. Praveen Raj M, Vinod Kumar D, Naidu GV. Understanding the pathophysiology of pyometra and its treatment in bovines – an overview. *Int J Sci Env Tech.* 2015;4(6):1538-1539.